

De Vliert

Aartshertogenlaan 23

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, C-1481,1580	Bouwjaar : 1932
Eigenaar : Gemeente 's-Hertogenbosch	Architect : C.M. Evers/P.M. Knoers
Congregatie der fraters van Onze-Lieve-Vrouw der Barmhartigheid	
Huidige functie : school	Oorspr. functie : school

Verbouwingen :	
Archief :	

Beschrijving

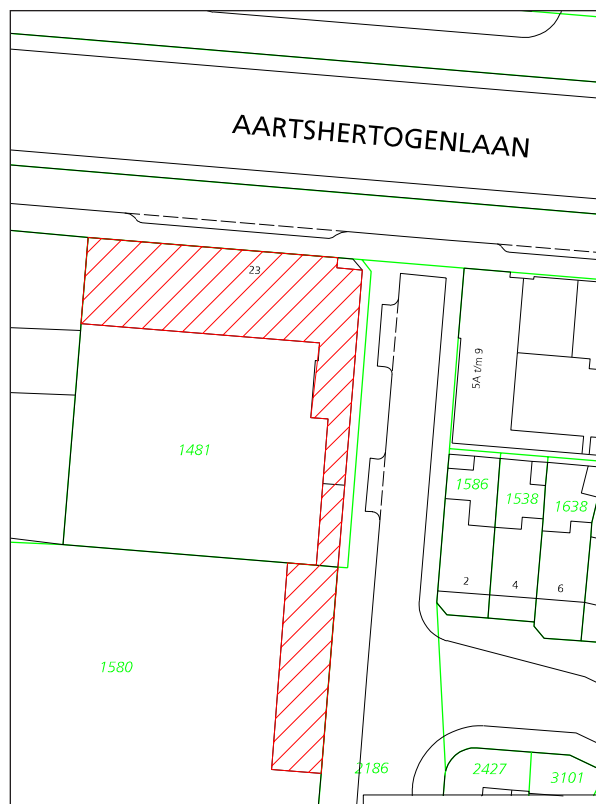
Algemeen:

School met L-vormige plattegrond, gebouwd in zakelijk expressionistische stijl, bestaande uit een hoofdgebouw evenwijdig aan de Aartshertogenlaan met haaks daarop een lagere vleugel gelegen aan de Mgr. Zwijsenstraat. Het hoofdgebouw omvat drie niveaus, namelijk een begane grond, een eerste en een zolderverdieping onder een met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met ongelijke dakschilden. De toegang tot de school bevindt zich links van het hoofdgebouw, in één-laags aanbouw met zadeldak evenwijdig heeft aan de Aartshertogenlaan. De haaks hierop geplaatst lange vleugel omvat één bouwlaag. Het met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen gedekte zadeldak hiervan sluit aan op het lage zadeldak van de aanbouw.

Voorgevel:

De bakstenen gevel is opgemetseld in Noords verband met een donkere steen. De plint is in een iets donkerder en hardere kwaliteit steen uitgevoerd. De gevel heeft een hoog en rijzig karakter; de verticaliteit wordt benadrukt door de hoge, samengestelde vensters op de begane grond en de eerste verdieping en de ritmiek van de vensterassen.

In het linker deel van het hoofdgebouw, aansluitend op het ingangsportaal, bevindt zich het trappenhuis dat voorzien is van drie hoge laddervensters met smalle, gemetselde penanten, die vanaf halverwege de begane grond doorlopen tot onder de uitgemetselde lijst. De ramen, gevat in een stalen kozijn, bezitten nog het originele glas-in-lood en zijn tegenwoordig voorzien van voorzetramen. De onderdorpels zijn keramisch; de drie strekken aan de bovenzijde zijn voorzien van natuurstenen aanzet- en tussenstenen. Onder dit driedelige venster bevindt zich in een oorspronkelijke gevelopening, voorzien van een

keramische onderdorpel en een rollaag aan de bovenzijde, met daarin een modern (aluminium) venster.

Het overige deel van de gevel is 18 vensterassen breed en bestaat, zowel op de begane grond als op de verdieping, uit een reeks van samengestelde vensters die aan de bovenzijde zijn gekoppeld door middel van natuurstenen hoek- of tussenstenen. Alle vensters zijn vernieuwd. Van de vensteropening is enkel nog met zekerheid het bovenste deel van de gevelopening, dat wil zeggen de strekse boog met natuurstenen tussensteen en de penanten tussen de bovenramen, origineel. De scheidende, betonnen latei tussen het bovenraam en onderraam, het onderste deel van de gevelopening - met vernieuwde dagkanten aan weerszijden - en de betonnen onderdorpel zijn later aangebracht. Het

Linkerzijgevel (Mgr. Zwijzenstraat)

is in de gevel op dit ogenblik niet te achterhalen hoe deze vensters er oorspronkelijk uit hebben gezien.

De gevel wordt beëindigd door een sobere, aan de onderzijde tweemaal getrapte lijst die iets uitsteekt ten opzichte van het onderliggende opgaand muurwerk. In deze lijst zijn de strekse bogen en kunststenen aanzet- en tussenblokken van de verdiepingsvensters opgenomen.

Het dak bezit een brede goot met een forse overstek, in de trant van de Amsterdamse School. In het met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen gedekte zadeldak, met schoorstenen op de kopeinden, bevindt zich een aantal moderne dakramen.

In de lage aanbouw tegen de linker kopgevel bevindt zich het ingangsportaal met dubbele, aan de bovenzijde getoogde (oorspronkelijke) deuren onder een anderhalfsteens strekse boog, geplaatst tussen twee natuurstenen aanzetstenen. Tegen de onderzijde van de linker muurdam bevindt zich een driehoekige uitgemetselde punt die vermoedelijk oorspronkelijk nog enkele lagen hoger was opgemetseld (gelet op de mortel-sporen op het muurwerk). Waarschijnlijk vormde dit de voet van een grote vlaggenmast waarvan de hoger in de gevel geplaatste kunststenen houder nog een restant is. Een ander opvallend detail is het afgeschuinde metselwerk van het hoofdgebouw bij deze aanbouw, dat zowel aan de onder- als aan de bovenzijde afgewerkt is met een natuurstenen sluitsteen.

Linkerzijgevel:

Aan de Mgr. Zwijzenstraat grenst een drietal gevels: de kopgevel van het hoofdgebouw, de kopgevel van de lage aanbouw en de langgerekte zijgevel van de achtervleugel.

De bakstenen kopgevel van het hoofdgebouw is gemetseld in staand verband en is deels aan het zicht onttrokken door de hiervoor geplaatste

Detail Linkerzijgevel

lagere aanbouw. Het muurwerk in de topgevel wordt visueel in het midden gescheiden door een vanaf zolderniveau op twee natuurstenen consoles uitgemetseld rookkanaal. Aan weerszijden hiervan is een liggend venster op een keramische onderdorpel zichtbaar, geplaatst onder een anderhalfsteens strekse boog met natuurstenen aanzetblokken. Ter hoogte van de balklaag boven de eerste verdieping bevinden zich twee Y-vormige balkankers. De uitstekende bakgoot van voor- en achtergevel is een klein stukje om de hoek omgezet. De gevel eindigt met een uitgemetselde laag en een rollaag.

In de kopgevel van de eenlaags aanbouw bevindt zich een drieledig venster met moderne kunststof kozijnen, dat wederom geplaatst is onder een anderhalfsteens strekse boog met natuurstenen aanzetblokken.

De top van de gevel is afgewerkt met een tweemaal uitkragende baksteenlaag.

Het gevelbeeld van de lange en lage zijgevel van de achtervleugel wordt grotendeels bepaald door het strakke, repeterende vensterpatroon. Er doet zich een herhaling voor van 12 eenheden van telkens twee smalle, staande vensters, opgebouwd uit glazen blokken, die hoog in de gevel zijn geplaatst. Tussen deze oorspronkelijke vensters, en een stuk lager in het muurvlak, zijn later vierkante, kunststofvensters aangebracht. De gevel wordt links afgesloten door een dubbele

Rechterzijgevel

deur, identiek aan het ingangsportaal, en voorzien van hardstenen schampstenen aan de onderzijde van de dagkanten. Geheel links bevindt zich nog een laatste, staand venster (oorspronkelijk), identiek aan de overige vensters.

In het met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen gedekte zadeldak zijn later enkele dakramen aangebracht.

Rechterzijgevel:

De rechterzijgevel is grotendeels blind, opgemetseld in staand verband met een donkere baksteen. Links, ter hoogte van de eerste verdieping is een modern venster aangebracht. In de top van de kopgevel bevinden zich twee liggende, eveneens moderne vensters, geplaatst in gevelopeningen waarvan de dagkanten en het bovenliggende muurwerk vernieuwd zijn. De zijkanten van de gevel zijn niet even hoog: de bakgoot aan de rechterzijde (achtergevel) bevindt zich hoger in het muurvlak dan de bakgoot van de voorgevel aan de linkerzijde.

Achtergevel:

Van de achtergevel is vanaf de Mgr. Zwijsenstraat slechts een fragment zichtbaar. Op de eerste verdieping lijken zich grote driedelige, samengestelde vensters te bevinden met een voor de Amsterdamse Schoolstijl zo kenmerkende horizontale roedenindeling.

Deel achtergevel met deel linkerzijgevel (Mgr. Zwijsenstraat)

Interieur:

Van het interieur zijn geen gegevens bekend.

Redengevende omschrijving

Het gebouw Aartshertogenlaan 23 heeft monumentale waarde vanwege de bouwstijl, de opbouw van gevels met een strakke vensteritmiek en vanwege de nog grotendeels complete, markante bouwmasa.

Het gebouw heeft stedenbouwkundige waarde als gezichtsbepalend bouwvolume gelegen aan de Aartshertogenlaan.

Datum verkenning: 25 november 2003
 Fotografie: A.G. Oldenmenger
 Veldwerk: A.G. Oldenmenger en
 A.K. Hemmes
 Tekst rapportage: A.K. Hemmes